

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра біології, здоров'я людини та фізичної терапії

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК40 Основи реабілітаційного обстеження

Рівень вищої освіти **перший (бакалаврський)**

Спеціальність **227 Терапія та реабілітація**

Освітня програма **«Фізична терапія»**

Психолого-природничий факультет

2025-2026 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи реабілітаційного обстеження» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 227 Терапія та реабілітація за освітньо-професійною програмою «Фізична терапія».

Мова навчання: українська

Розробник: Антонюк-Кисіль В.М., д.мед.н., професор кафедри біології, здоров'я людини та фізичної терапії.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри біології, здоров'я людини та фізичної терапії.

Протокол від 24 червня 2025 року № 7.

Завідувач кафедри біології,
здоров'я людини та фізичної терапії

Інна СЯСЬКА

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією психолого-природничого факультету.

Протокол від 26 червня 2025 року № 5.

Голова навчально-методичної комісії
психолого-природничого факультету

Ірина ТРОХИМЧУК

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність,освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів –3	Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»	Обов'язкова	
Модулів –1	Спеціальність 227 «Терапія та реабілітація»	Рік підготовки	
Змістових модулів –2		2-й	-й
Індивідуальне науково дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин –90		4-й	-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,5 год. самостійної роботи – 5 год.	Освітній рівень: бакалаврський	16 год.	- год.
		Практичні, семінарські	
		- год.	- год.
		Лабораторні	
		14 год.	- год.
		Самостійна робота	
		60 год.	- год.
		Індивідуальні завдання *за наявності	
		12 год.	
		Вид контролю:	
Залік			
Передумови для вивчення дисципліни: Нормальна анатомія людини, Нормальна фізіологія людини, Патологічна анатомія (за проф. спрямуванням), Патологічна фізіологія (за проф. спрямуванням), Науково-доказові основи практичної діяльності у фізичній терапії.			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи реабілітаційного обстеження» є формування у здобувачів освіти теоретичних знань і практичних умінь щодо проведення комплексного реабілітаційного обстеження пацієнтів, визначення функціональних порушень та оцінки ступеня обмеження життєдіяльності з метою обґрунтування, планування та корекції індивідуальної програми реабілітації.

Програма курсу передбачає послідовне вивчення теоретичних засад організації обстежень пацієнтів та призначення реабілітаційних заходів, набуття практичних навичок у здійсненні цих заходів, оволодіння методами контролю за ефективністю реабілітації, планування та прогнозування результатів діяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни є ознайомлення здобувачів освіти з теоретичними основами реабілітаційного обстеження, його структурою, етапами та принципами; формування вмінь проводити клінічне й функціональне обстеження пацієнтів з урахуванням анатомо-фізіологічних особливостей та характеру порушень; опановування методів оцінки стану опорно-рухового апарату, нервової, серцево-судинної, дихальної та інших систем; навчання застосуванню стандартизованих тестів і шкал для визначення рівня функціональних обмежень та життєдіяльності; розвиток навичок аналізу й інтерпретації результатів обстеження з метою формування реабілітаційного діагнозу; формування здатності визначати реабілітаційні потреби пацієнтів і обґрунтовувати вибір методів реабілітаційного

втручання; виховання професійної етики, комунікаційних умінь та навичок міждисциплінарної взаємодії; а також забезпечення готовності до ведення документації, оформлення результатів обстеження та складання реабілітаційного висновку.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Основи реабілітаційного обстеження» здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти повинен оволодіти наступними компетентностями:

Загальні компетентності:

ЗК 02. Здатність застосувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 03. Здатність до розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Спеціальні компетентності:

СК 02. Здатність враховувати у практичній діяльності медико-біологічні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти, пов'язані з практикою фізичної терапії.

СК 04. Здатність виконувати компоненти обстеження та контролю у фізичній терапії для збору якісних (спостереження, опитування), і кількісних (вимірювання та тестування) даних, пов'язаних з фізичним станом пацієнта/клієнта, його функціональними можливостями, активністю та участю.

СК 06. Здатність за дорученням фізичного терапевта, здійснювати моніторинг реакцій і стану пацієнтів/клієнтів різних професійних, соціальних, нозологічних та вікових груп під час виконання призначених заходів/тестів, включно з документуванням, звітуванням про отримані результати.

3. Очікувані результати навчання

Після закінчення вивчення навчальної дисципліни «Основи реабілітаційного обстеження» здобувач повинен досягнути наступних програмних результатів навчання:

РН 7. Застосовувати знання медико-біологічних, психолого-педагогічних, соціальних аспектів у практиці фізичної терапії; виявляти та враховувати зв'язки різних елементів.

РН 10. Визначати симптоми та синдроми; описувати обмежування функціонування пацієнта/клієнта за Класифікатором функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я НК 030:2022 та визначати реабілітаційні інтервенції за Класифікатором медичних інтервенцій НК 026:2021.

РН 11. Застосовувати компоненти обстеження та контролю у фізичній терапії; використовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін, та порушених функцій організму, активності та участі; оцінювати отриману інформацію.

У результаті освоєння повного курсу навчальної дисципліни студенти повинні і мати глибокі міцні і системні знання з усього теоретичного курсу, а саме: знати структуру реабілітаційного обстеження, роль обстеження на різних етапах (первинне, поточне, контрольне), методи об'єктивного, суб'єктивного та функціонального обстеження; вміти застосовувати їх на практиці.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Методика обстеження хворих.

Тема 1. Поняття реабілітації, функції та структура реабілітаційного обстеження — визначення реабілітації, роль обстеження; етапи обстеження (спостереження, опитування, об'єктивні та функціональні методи).

Тема 2. Методи суб'єктивного обстеження: анамнез, опитування, оцінка якості життя, скарг пацієнта — з'ясування історії хвороби, життєвих обставин, самообслуговування, функціональних обмежень.

Тема 3. Об'єктивні клінічні методи огляду та фізикального обстеження — огляд, пальпація, оцінка постави, м'язового тону, симетрії, м'язової атрофії/гіпертрофії, набряків, рубців тощо.

Тема 4. Функціональні методи обстеження: оцінка рухових функцій, тестування, шкали і стандартизовані інструменти — використання спеціальних тестів і шкал для визначення обмежень функцій, локомоції, рівня самостійності.

Змістовий модуль 2. Побудова програм фізичної реабілітації хворих.

Тема 5. Оцінка систем: опорно-рухової, нервової, серцево-судинної, дихальної — міжсистемний підхід — коли необхідне комплексне обстеження пацієнта з урахуванням численних систем організму.

Тема 6. Формулювання реабілітаційного діагнозу, визначення реабілітаційних потреб і цілей — як на основі об'єктивних та суб'єктивних даних скласти чіткий реабілітаційний висновок, визначити пріоритети і цілі втручання.

Тема 7. Планування і контроль реабілітаційного процесу: роль обстеження на різних етапах (первинне, поточне, контрольне) — значення повторних обстежень, моніторингу змін стану, коригування програми реабілітації.

Тема 8. Етика, комунікація та міждисциплінарна взаємодія в процесі обстеження та реабілітації — взаємодія з пацієнтом, медичними працівниками, оформлення документації, етичні аспекти, пацієнто-центричність. (включає роль об'єктивності, співпраці, безпеки пацієнта).

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усьог	у тому числі					усього	у тому числі				
	о	л	п	лаб	інд	с. р.		л	п	лаб	інд	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Методика обстеження хворих												
Тема 1. Поняття реабілітації, функції та структура реабілітаційного обстеження.	12	2		2		8						
Тема 2. Методи суб'єктивного обстеження: анамнез, опитування, оцінка якості життя, скарги пацієнта.	12	2		2		8						
Тема 3. Об'єктивні клінічні методи огляду та фізикального обстеження.	12	2		2		8						
Тема 4. Функціональні	10	2		2		6						

методи обстеження: оцінка рухових функцій, тестування, шкали і стандартизовані інструменти.												
Разом за змістовним модулем	46	8		8		30						
Змістовний модуль 2 Побудова програм фізичної реабілітації п хворих.												
Тема 5. Оцінка систем: опорно-рухової, нервової, серцево- судинної, дихальної.	12	2		2		8						
Тема 6. Формулювання реабілітаційного діагнозу, визначення реабілітаційних потреб і цілей.	12	2		2		8						
Тема 7. Планування і контроль реабілітаційного процесу: роль обстеження на різних етапах (первинне, поточне, контрольне)..	12	2		2		8						
Тема 8. Етика, комунікація та міждисциплінарна взаємодія в процесі обстеження та реабілітації.	8	2				6						
Разом за змістовим модулем 3	44	8		6		30						
<i>Усього годин</i>	90	16		14		60						

6. Теми семінарських занять

Не передбачено

7. Теми практичних занять

Не передбачено

8. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Методика збору анамнезу та суб'єктивного обстеження пацієнта: структура інтерв'ю, визначення скарг, аналіз факторів ризику, оцінка якості життя.	2
2	Огляд та пальпація в реабілітаційному обстеженні: оцінка постави, симетрії тіла, стану м'яких тканин, виявлення тригерних зон.	2
3	Оцінка діапазону рухів у суглобах: гонометрія, інкліометрія,	2

	методики вимірювання активної та пасивної рухливості.	
4	Тестування м'язової сили та витривалості: ручне м'язове тестування (ММТ), функціональні проби та сучасні інструментальні методи.	2
5	Функціональне тестування опорно-рухового апарату: стандартизовані тести.	2
6	Оцінка неврологічного статусу: тестування рефлексів, чутливості, координації, рівноваги, аналіз ходи.	2
7	Оформлення результатів реабілітаційного обстеження та складання реабілітаційного висновку: структура документації, формулювання реабілітаційних проблем і цілей.	2
Разом		14

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Вивчення міжнародних класифікацій, що застосовуються у реабілітації та їх роль у формуванні реабілітаційного діагнозу.	6
2.	Тема 2. Аналіз сучасних стандартів і протоколів реабілітаційного обстеження у різних галузях медицини.	6
3.	Тема 3. Види та особливості інструментальних методів оцінки функціонального стану.	6
4.	Тема 4. Огляд сучасних тестів і шкал оцінки функцій та активності.	6
5.	Тема 5. Особливості обстеження пацієнтів різних вікових груп (діти, дорослі, літні люди).	6
6.	Тема 6. Порівняльний аналіз методик оцінки рухової функції при різних патологіях (ортопедичних, неврологічних, кардіореспіраторних).	6
7.	Тема 7. Вивчення етичних аспектів та правил професійної комунікації під час реабілітаційного обстеження.	6
8.	Тема 8. Складання портфолію інформативних клінічних тестів для обстеження обраної системи організму.	6
9.	Тема 9. Роль міждисциплінарної команди у процесі реабілітаційного обстеження: функції та взаємодія фахівців.	6
10.	Тема 10. Аналіз клінічних випадків з реабілітаційною оцінкою стану пацієнта (case-study), формулювання проблем і попереднього реабілітаційного висновку.	6

Разом	60
-------	----

10. Індивідуальні завдання.

Індивідуальні завдання передбачають: огляд наукової літератури, підготовка рефератів, проведення наукових досліджень та індивідуальні навчально-дослідні завдання, написання тез наукових досліджень та виступи на конференціях.

11. Методи навчання.

МН1 –словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
МН2 –практичний метод (лабораторні заняття);
МН3 –наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);
МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
МН5 –відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
МН6 –самостійна робота;

12. Методи оцінювання.

МО2 –усне або письмове опитування
МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
МО9 – захист лабораторних робіт;
МО10 – залік.

13. Засоби діагностики результатів навчання

- модульний контроль
- реферати;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

Види та методи навчання і оцінювання

Код компетентності (згідно ОПП)	Назва компетентності	Код програмного результату навчання	Назва програмного результату навчання	Методи навчання	Методи оцінювання результатів навчання
ЗК 02	Здатність застосувати знання у практичних ситуаціях.	РН 10	Визначати симптоми та синдроми; описувати обмежування функціонування пацієнта/клієнта за Класифікатором функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я	МН1 МН2 МН3 МН4	МО2 МО7 МО9

			НК 030:2022 та визначати реабілітаційні інтервенції за Класифікатором медичних інтервенцій НК 026:2021.		
ЗК 03	Здатність до розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	РН 11	Застосовувати компоненти обстеження та контролю у фізичній терапії; використовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін, та порушених функцій організму, активності та участі; оцінювати отриману інформацію.	МН1 МН2 МН3 МН6	МО2 МО7 МО9
СК02	Здатність враховувати у практичній діяльності медико-біологічні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти, пов'язані з практикою фізичної терапії.	РН07	Застосовувати знання медико-біологічних, психолого-педагогічних, соціальних аспектів у практиці фізичної терапії; виявляти та враховувати зразки різних елементів.	МН1 МН2 МН3 МН4	МО2 МО7 МО9
СК 04	Здатність виконувати компоненти обстеження та контролю у фізичній терапії для збору якісних (спостереження	РН 10	Визначати симптоми та синдроми; описувати обмежування функціонування пацієнта/клієнта за	МН1 МН2 МН3 МН4	МО2 МО7 МО9

	, опитування), і кількісних (вимірювання та тестування) даних, пов'язаних з фізичним станом пацієнта/клієнта, його функціональними можливостями, активністю та участю.		Класифікатором функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я НК 030:2022 та визначати реабілітаційні інтервенції за Класифікатором медичних інтервенцій НК 026:2021.		
СК 06	Здатність за дорученням фізичного терапевта, здійснювати моніторинг реакцій і стану пацієнтів/клієнтів різних професійних, соціальних, нозологічних та вікових груп під час виконання призначених заходів/тестів, включно з документуванням, звітуванням про отримані результати.	РН 10	Визначати симптоми та синдроми; описувати обмежування функціонування пацієнта/клієнта за Класифікатором функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я НК 030:2022 та визначати реабілітаційні інтервенції за Класифікатором медичних інтервенцій НК 026:2021.	МН1 МН2 МН3 МН6	МО2 МО7 МО9

14. Критерії оцінювання результатів навчання.

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється згідно Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти РДГУ за такими рівнями та критеріями:

Суми балів за 100-бальною	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамене	залік

шкалою					н	
90-100	A	відмінно	здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, бездопомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує справи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
74-81	C	добре	здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, з-поміж яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
64-73	D	задовільно	здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
60-63	E	задовільно	здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
		незадовільно	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих			

35-59	FX	можливістю повторного складання семестрового контролю	фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

15. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

ЗМ01				ЗМ02				ІНДЗ	Залік	Разом
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
5	5	5	5	5	5	5	5	20	20	100
Модульний контроль – 10				Модульний контроль – 10						

Критерії оцінювання за видами діяльності

№ з.п.	Вид навчальної діяльності*	Оціночні бали*	Кількість балів
1	Підготовка і захист лабораторних робіт	3	21
2	Самостійна робота	2x7+5(T8)	19
3	Модульний контроль	10	20
4	ІНДЗ	10	20
5	Залік	20	20
Разом		100	

16. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни представлено в системі Moodle та складається:

- Робоча програма навчальної дисципліни, силабус.
- Опорний конспект лекцій.
- Матеріали для лабораторних занять.
- Завдання до самостійної роботи.
- Завдання для здійснення модульного і підсумкового контролю знань.

17. Питання для підготовки до підсумкового контролю

1. Поняття реабілітаційного обстеження, його мета та значення в реабілітаційному процесі.
2. Основні етапи та структура реабілітаційного обстеження.
3. Принципи доказової та пацієнт-орієнтованої реабілітації.
4. Методика збору суб'єктивних даних: види анамнезу, правила проведення інтерв'ю.

5. Оцінка скарг, обмежень активності та участі відповідно до МКФ.
6. Форми та методи спостереження за пацієнтом.
7. Огляд як метод реабілітаційного обстеження: цілі, параметри оцінки.
8. Пальпація: техніка виконання, клінічне значення.
9. Оцінка постави: методики, норми, інтерпретація результатів.
10. Аналіз ходи: основні фази, типові порушення, методи оцінки.
11. Методи вимірювання обсягів рухів у суглобах: активні та пасивні рухи.
12. Гонометрія та інші інструменти для оцінки рухливості.
13. Методи тестування м'язової сили: ручне м'язове тестування (ММТ), принципи проведення.
14. Функціональні проби для оцінки м'язової сили та витривалості.
15. Види функціональних тестів в реабілітації: класифікація та призначення.
16. Стандартизовані тести для оцінки ходи, рівноваги та мобільності (TUG, 6MWT, Berg тощо).
17. Оцінка болю: шкали, методи кількісної та якісної оцінки.
18. Оцінка неврологічного статусу: чутливість, рефлекси, координація.
19. Оцінка вищих нервових функцій: увага, пам'ять, орієнтація, когніція.
20. Оцінка стану опорно-рухового апарату: основні підходи та методи.
21. Особливості обстеження при ортопедичних порушеннях.
22. Особливості обстеження при неврологічних порушеннях.
23. Оцінка серцево-судинної системи: основні тестові показники.
24. Оцінка дихальної системи: методи, функціональні проби, показники.
25. Інструментальні методи обстеження в реабілітації: стабілографія, динамометрія, відеоаналіз рухів.
26. Використання міжнародної класифікації функціонування (МКФ) у реабілітаційному обстеженні.
27. Структура формулювання реабілітаційних проблем і порушень відповідно до МКФ.
28. Принципи визначення реабілітаційних потреб пацієнта.
29. Формулювання реабілітаційного діагнозу: вимоги, алгоритм.
30. Моніторинг ефективності реабілітації та особливості повторного обстеження.
31. Особливості обстеження пацієнтів різного віку (діти, дорослі, літні).
32. Психологічні аспекти взаємодії з пацієнтом під час обстеження.
33. Етичні принципи та конфіденційність у процесі реабілітаційного обстеження.
34. Документування результатів реабілітаційного обстеження: структура, вимоги, стандарти.

35. Роль та взаємодія міждисциплінарної команди в реабілітаційному обстеженні.
36. Типові помилки під час реабілітаційного обстеження та шляхи їх запобігання.

18. Рекомендована література (основна, допоміжна)

Основна література

1. Атаманюк С. М., Левків М. Г. Фізична терапія: теорія і практика. Львів: ЛДУФК, 2020. 312 с.
2. Бірюкова І. В., Мітюк О. Р. Методи обстеження в фізичній терапії та ерготерапії. Кропивницький: ЦНТУ, 2021. 168 с.
3. Вовченко Т. В. Методологія фізичної реабілітації. Київ: Медицина, 2019. 284 с.
4. Гуца Н. М., Коваль Л. М. Фізична терапія: методи оцінювання стану пацієнта. Харків: ХДАФК, 2022. 210 с.
5. Клапчук В. В., Литвиненко Ю. Г. Теорія і методика реабілітаційного обстеження. Тернопіль: ТДМУ, 2021. 236 с.
6. Рессі М., Стенлі Р. Оцінювання в фізичній терапії. Київ: ВСВ «Медицина», 2020. 432 с. (переклад з англ.)
7. Kisner C., Colby L. Therapeutic Exercise: Foundations and Techniques. 7th ed. Philadelphia: F.A. Davis, 2018. 984 p.
8. O'Sullivan S., Schmitz T., Fulk G. Physical Rehabilitation. 7th ed. Philadelphia: F.A. Davis, 2019. 1420 p.
9. Kendall F., McCreary E., Provance P. Muscles: Testing and Function with Posture and Pain. 6th ed. Baltimore: Lippincott Williams & Wilkins, 2019. 560 p.

Допоміжна література

1. Бойко І. В., Литвин О. М. Сучасні методи фізичної реабілітації. Київ: Знання, 2021. 192 с.
2. Козуб М. М. Основи фізичної реабілітації. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 256 с.
3. Круковець О. М., Даниленко Г. С. Фізична терапія у відновному лікуванні. Полтава: ПНПУ, 2020. 198 с.
4. Кузьменко С. П., Романенко Т. В. Функціональні тести в оцінці стану пацієнта. Харків: ХНМУ, 2020. 168 с.
5. Лях В. І., Холодов Ж. Г. Фізична культура і реабілітація: сучасні підходи. Київ: Олімпійська література, 2019. 348 с.
6. McGill S. Ultimate Back Fitness and Performance. 5th ed. Waterloo: Backfitpro, 2020. 480 p.
7. Kisner C., Colby L. Therapeutic Exercise: Techniques and Applications. 7th ed. Philadelphia: F.A. Davis, 2018. 984 p.
8. World Health Organization. Rehabilitation in Health Systems. Geneva: WHO, 2019. 76 p.
9. Magee D. J. Orthopedic Physical Assessment. 7th ed. St. Louis: Elsevier, 2021. 1200 p.
10. International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF). Geneva: WHO, 2001. 299 p.
11. Shumway-Cook A., Woollacott M. H. Motor Control: Translating Research into Clinical Practice. 6th ed. Philadelphia: Wolters Kluwer, 2021. 640 p.

19. Інформаційні (інтернет) ресурси

1. Базові компоненти обстеження фізичним терапевтом <http://test.upta.com.ua/fizychna-terapiya/bazovi-komponenty-obstezhennya/>
2. Методи реабілітаційного обстеження <https://repository.ldufk.edu.ua/bitstreams/95bb9bdd-2abb-41cc-9edf-e3c2e33d185a/download>
3. Grygus I., Kochanowicz M., Mieszkowska M. Fizjoterapia w pulmonologii = Physiotherapy in pulmonology. Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego. Режим електронного доступу: <https://pbn.nauka.gov.pl/sedno-webapp/works/766070>